

ALCHIMIA – PROTOȘTIINȚĂ SAU PSEUDOȘTIINȚĂ?

Laura-Alexandra OSTAFE¹, Laurențiu-Norocel OSTAFE²
lauraostafe@yahoo.com; sf_laur@yahoo.com

ABSTRACT: The purpose of this report is to demonstrate that Alchemy is not only „Chemistry of the Middle Ages”, but a protoscience from which it is very likely in to have been emerged some scientific fields. Thus, it is well known that the symbols of alchemy are to be found in some scientific fields.

The Academician Gleb Drăgan, the President of the Division of History of Science, will specify in his work „About the contribution of Thomas Kuhn in the history of science” that „*the scientific revolution/revolutions have resultant the scientific progress*”.

KEYWORDS: Alchemy, Astronomy, Chemistry, Religion, Traditional Chinese Medicine

Achimia nu este numai „*chimia din evul mediu*”³, ci o protoștiință din care este foarte probabil să fi apărut unele domenii științifice. Astfel, este cunoscut faptul că elemente simbolistice din alchimie se regăsesc în unele domenii științifice.

Domnul academician Gleb Drăgan, Președinte al Diviziei de Istoria Științei, specifică în lucrarea sa „*Despre contribuția lui Thomas Kuhn⁴ în istoria științei*” că „*revoluția/revoluțiile științifice au avut ca rezultată progresul științific*”⁵.

Studiul reprezintă o analiză a apariției alchimiei, urmând ca într-un viitor apropiat, dacă este posibil, să prezentăm și alte referate pe acest subiect.

- 1 Master în Comunicare și Comuniune eclezială în spațiul ortodox/ Universitatea București.
- 2 Ofițer M.Ap.N., București, membru asociat al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (Divizia de Istoria Științei) din cadrul Academiei Române.
- 3 Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 1998, pp. 25.
- 4 Thomas Samuel Kuhn (18 iulie 1922 – 17 iunie 1996), american, filosof al științei și epistemolog.
- 5 Acad. Gleb Drăgan, *Despre contribuția lui Thomas Kuhn în istoria științei*, Revista Noema, CRIFST, 2009, vol VIII, pp. 271–278.

I. Apariția alchimiei

Conform lui Mircea Eliade⁶, alchimia este împărțită în alchimie ezoterică⁷ și alchimie exoterică⁸, iar *primul text⁹ alchimic* datează din secolul I d.Hr. și există în China, fiind identificat într-o lucrare intitulată *Han Shu*.

Interesant este că tot Mircea Eliade specifică faptul că respectivul text alchimic, de fapt, s-ar mai găsi și în altă lucrare mult mai veche a istoricului chinez Se-Ma-Ts'ien¹⁰, lucrarea fiind intitulată *Shih Chi*.

Referitor la conținutul respectivului text, menționez că acesta spune că, pe fondul unei renunțări voluntare concretizat printr-un sacrificiu dublat cu o ceremonie de implorare adresată unor ființe supranaturale are loc schimbarea unui element chimic, în speță a cinabruului (sulfura de mercur HgS, care are un conținut mare în metal și din care se obține mercurul) în alt element chimic, în aur. Produsul nou rezultat reprezintă o substanță magică, care este utilizată la confecționarea vaselor de uz gospodăresc. Aceste vase sunt folosite numai de cel care a adus „sacrificiu”. Scopul final fiind „prelungirea vieții” și ulterior „nemurirea”, fapt care se poate realiza numai cu condiția de a-i vedea pe „fericiții din insula P'ong-lai”.

Reproduc integral textul de la pagina 10 din lucrarea *Alchimia asiatică*: „Magicianul Li Chao-Kiun spune împăratului Wu-Ti (dinastia Han): „Adu sacrificii cazanului (tsao) și vei putea să conjuri ființe (supranaturale). Conjură ființele (supranaturale) și vei fi în stare să schimbi praful de cinabru în aur galben. Din acest aur galben vei putea face vase din care să mănânci și să bei. Îți vei prelungi atunci viața. Prolungindu-ți viața, vei fi în stare să vezi pe „fericiții” (hsien) din insula P'ong-lai, care se află în mijlocul mării. Atunci vei putea împlini sacrificiile fong și shan, și nu vei mai muri”.

În gândirea religioasă chineză, mai precis antropologia *tao*¹¹-istă, „există încă din secolul al V-lea î.Hr. conceptul yin-yang, privind forțele cre-

6 Mircea Eliade (13 martie 1907, București – 22 aprilie 1986, Chicago/SUA), istoric al religiilor, scriitor de ficțiune, filozof și profesor. Din anul 1990 este membru post-mortem al Academiei Române.

7 se ocupa de partea spirituală, implicat cu căutarea nemuririi, fiind specifică Chinei.

8 se ocupa de transmutația elementelor chimice, fiind lipsită de misticism, de influență iraniană sau arabă.

9 Mircea Eliade, *Alchimia asiatică*, Editura Humanitas, București, 1991, pp. 10.

10 a trăit în perioada 163 – 85 î.Hr.

11 doctrină apărută în secolul VI î.Hr., fondatorul ei fiind filosoful chinez Lao Zi;

atoare ale universului”¹². În esență, conceptul yin-yang reprezintă două energii integrate în forța universală (unde *yang* este principiul cosmic sau masculin, cunoscut ca fiind energia pozitivă, iar *yin* este principiul teluric sau feminin, cunoscută ca fiind energia negativă).

Astfel, omul ar fi rezultatul forțelor însumate ale cerului cu ale pământului, sens în care corpul uman se găsește în corespondență directă cu cosmosul (Victor Kernbach¹³ spune că „*vechile noțiuni cosmogonice și antropogonice din miturile Chinei arhaice au fost modificate sau chiar înlăturate de doctrina raționalistă tao*”¹⁴).

De reținut este că acest concept yin-yang se regăsește și în „Talmud”¹⁵: „*Tot ceea ce Sfântul Unic (binecuvântat fie El!) a creat în lume a făcut-o și în om*”¹⁶, deoarece omul, la fel ca și Dumnezeu, are suflet. Concluzia ar fi că omul este un microcosmos.

Regretatul prof.univ. dr. ing. Adrian Rusu¹⁷, membru corespondent al Academiei Române la *Secția de Știința și Tehnologia Informației*, în ultima sa lucrare intitulată „Gânduri despre Univers”¹⁸, datată la 24 august 2012 și pe care trebuia să o susțină la Academia Română, a emis următoarele propoziții:

– „*Universul, în totalitatea și infinitatea lui este o finită*”.

– „*Conștiința Universului se numește DUMNEZEU*”.

În lucrarea mai sus menționată se mai specifică „*în limitele gândirii mele integrative, elementele Conștiinței Universului – Dumnezeu sunt: informația, experiența, raționalismul, atracția spirituală între componentele acesteia și controlul energiei*”.

Dar să revenim la problematica alchimiei.

12 Dr. Remus Rus, *Concepția despre om în marile religii* (teză de doctorat), Revista „Glasul Bisericii”, București, pp. 730–733.

13 Victor Kernbach (14 octombrie 1923, Chișinău – 16 februarie 1995, București), român, specialist în mitologie și scriitor de science fiction.

14 Victor Kernbach, *Miturile esențiale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, pp. 61, cap. „*Principiile yin și yang*”.

15 Carte religioasă la israeliți, care se bazează pe „Tora”, despre care unii rabini afirmă că „*ar fi precedat creația cu două mii de ani*” (Abraham Cohen, *Talmud*, Colecția Judaica, Editura Hasefer, București, 1999, pp. 205).

16 Abraham Cohen, *Talmud*, Colecția Judaica, Editura Hasefer, București, 1999, pp. 130.

17 Adrian Rusu (3 februarie 1946 – 11 noiembrie 2012) inginer, membru corespondent al Academiei Române din anul 1994

18 lucrarea am primit-o, în luna iunie 2013, prin amabilitatea domnului Topală Georgi, prietenul prof. univ. dr.ing. Adrian Rusu, ocazie cu care am primit și acceptul de a publica parte din ea.

Simbolul *tao*-ist care reprezintă conceptul *yin-yang* este următorul:

Fig. nr. 1 – Simbolul *yin-yang* (Sursa: <http://www.essayspedia.ro/moda-stil-de-viata/astrologie-moda-stil-de-viata/yin-si-yang-simbolul-echilibrului-perfect/> [Online], [01 august 2013, ora 17:47])

Referitor la simbol menționăm că, în anul 2012 pe când mă aflam în zona localității Șinca Veche, județul Brașov, mai precis în „Mănăstirea rupestră”, am descoperit acest simbol încrustat pe unul din pereți. Interesantă este poziționarea lui în mijlocul altui simbol reprezentând „Scutul lui David” sau „Steaua lui David”¹⁹. Incinta unde se află simbolul se numește „altar”. Vă prezint fotografia pe care am realizat-o în locația respectivă.

Fig. nr. 2 – „Altar”, care are încrustat simbolul „Scutul lui David” sau „Steaua lui David”, iar în mijlocul acestuia se găsește simbolul *yin-yang* (Sursa: „Grotă” sau „Mănăstirea rupestră” de lângă localitatea Șinca Veche, județul Brașov (teren, fotografie executată în luna august 2012))

19 Conform lui Ivan Evseev, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, pp. 201 este specificat că „simbolizează echilibrul universal; folosită la egipteni, perși și la evrei unde a devenit emblema casei regale a lui Solomon”.

Ca urmare a unor discuții pe care le-am purtat cu persoane din zonă, dar și cu unii membrii ai clerului monahal din Schitul²⁰ de la Șinca Veche, situat în imediata apropiere a „Mănăstirii rupestre”, nu au rezultat date certe privind construcția acestei mănăstiri în piatră, cunoscute și sub denumirea de „Templul Ursitelor”.

În baza datelor culese și a informațiilor pe care le-am studiat din unele documente, am identificat mai multe referiri la un anume Hermes Trismegistus²¹, considerat de teoreticienii/adeptii alchimiei ca fiind fondatorul alchimiei egiptene, „*sursa oricărei științe și a oricărei inițieri, similar cu zeul egiptean Thot ... Din învățăturile sale derivă doctrina esoterică numită hermetism, care a fost îmbrățișată de alchimiști și de ocultiștii occidentali. Kabbala însăși este puternic impregnată de hermetism*”²². Datorită faptului că nu există referiri la viața sa și opera pe care eventual a scris-o (cu toate că lui i se atribuie scrierea „Tabla de Smarald”) nu poate fi considerat o sursă de încredere.

În acest context, singura sursă de încredere care răspunde cerinței mele, este „*Biblia sau Sfânta Scriptură*”²³, din care citez: „*Fiii lui Dumnezeu, văzând că ficele oamenilor sunt frumoase, și-au ales dintre ele soții, care pe cine a voit*”.

Cu toate acestea, informația pe care v-am prezentat-o, din unghiul meu de vedere, trebuie completată neapărat și cu o *scriere apocrifă*²⁴ (în

20 Schitul are hramul „Nașterea Maicii Domnului”, fiind cunoscut ca Schitul „Sfântul Necarie”, și funcționează din anul 2006.

21 Există ipoteza că ar fi trăit în Egiptul antic și datorită faptului că ar fi fost un mare învățat i s-a atribuit numele Hermes (conform autoarei Anca Balaci, *Mic dicționar de mitologie greacă și romană*, Editura Mondero, București, 1992, pp. 191–192 și 250: „în mitologia greacă era considerat patronul oricărei invenții” ... iar în mitologia romană a fost identificat cu „Mercurius”). În completare, conform lui Jean Vertemont, *Dicționar al mitologiilor indo-europene*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000, pp. 170: „una dintre cele mai vechi divinități din mitologia greacă, poate de origine tracă”.

22 ***, *Dicționar teosofic, esoterism, metafizică, masonerie*, Editura Herald, București, pp. 108.

23 ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988, pp. 16, Facerea, Cap. 6, 1.

24 Argument. Ca să nu fie nicio problemă că am întrebuițat scrierile apocrife prezint faptul că numele lui Enoh se regăsește în *Biblie sau Sfânta Scriptură*, astfel:

– în *Vechiul Testament*: – „*Facerea. Întâia Carte a lui Moise*”, cap. 5 intitulat „*Neamurile patriarhilor de la Adam până la Noe*”, vers. 18 – 24. Citez versetele 23 și 24: „*iar de toate zilele lui Enoh au fost trei sute șazeci și cinci de ani. Și a plăcut Enoh lui Dumnezeu și apoi nu s-a mai aflat, pentru că l-a mutat Dumnezeu*”; – „*Cartea Întâi Paralipomena sau Cartea Întâi a Croniclelor*”, cap. 1 intitulat „*Neamul patriarhilor până la Iacov*”, vers. 3;

– în *Noul Testament*: – „*Epistola Sobornicească a Sfântului Apostol Iuda*”, cap. 1 intitulat

limba greacă termenul *apocrif* are înțeles de *secret*), intitulată „Cartea lui Enoh”, în care Enoh (este al șaptea patriarh biblic; nu a cunoscut moartea, fiind luat de Dumnezeu de pe pământ, atât cu trupul cât și cu sufletul) spune „*Iată ce mi-au prezentat îngerii*”²⁵:

„1. *Azazel i-a învățat pe oameni să facă săbii, cuțite, scuturi, platoșe și oglinzi; el le-a arătat cum să facă brățări și podoabe, cum să folosească vopselele, arta de a înnegri sprâncenele, de a folosi pietrele prețioase și tot soiul de spoieli, astfel încât oamenii s-au stricat...*

3. *Amazarak i-a învățat tot felul de vrăjitorii, de farmece și însușirile rădăcinilor.*

4. *Armers i-a învățat arta de a dezlega vrăjitoriile.*

5. *Barkayal i-a învățat arta de a urmări stelele.*

6. *Akibeel i-a învățat semnele.*

7. *Tamiel i-a învățat astronomia.*

8. *Și Asaradel i-a învățat mișcările Lunii*”²⁶.

Ce doresc să subliniez prin prezentarea celor două texte de mai înainte (din „Biblie” și din „Cartea lui Enoh”) ?

„Apostolul îndeamnă pe cititori să lupte pentru credința care s-a dat sfinților. Pilde de pedeapsă trimisă asupra celor răi: iudeii, îngerii, Sodoma și Gomora. Arhanghelul Mihail și satan. Cuvintele lui Enoh și ale apostolilor”, vers. 14–16: „Dar și Enoh, al șaptelea de la Adam, a prorocit despre aceștia, zicând: Iată, a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Lui, ca să facă judecată împotriva tuturor și să mustre pe toți nelegiuții de toate faptele nelegiurii lor, în care au făcut fărădelege, și de toate cuvintele de ocară pe care ei, păcătoși, netemători de Dumnezeu, le-au rostit împotriva Lui. Aceștia sunt cârtitori, nemulțumiți cu starea lor, umblând după poftele lor și gura lor grăiește lucruri trufașe, deși, pentru folos, dau unor fețe mare cinste”;

– „Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul”, cap. 11 intitulat „Măsurarea templului. Doi martori uciși de fiară înviază și se înalță la cer. Trâmbița a șaptea. Cântarea. Templul lui Dumnezeu în cer”, vers. 3–11 unde se prezintă faptul că Enoh, împreună cu Ilie, este înaintemergătorul celei de-a doua veniri a lui Hristos. „Și voi da putere celor doi martori ai mei și vor proroci, îmbrăcați în sac, o mie două sute și șaiszeci de zile. Aceștia sunt cei doi măslini și cele două sfeșnice care stau înaintea Domnului pământului. ... Iar când vor isprăvi cu mărturia lor, fiara care se ridică din adânc va face război cu ei, și-i va birui și-i va omorâ. Și trupurile lor vor zăcea pe ulițele cetății celei mari, care se cheamă, duhovnicește, Sodoma și Egipt, unde a fost răstignit și Domnul lor. Și din popoare, din seminții, din limbi și din neamuri vor privi la trupurile lor trei zile și jumătate și nu vor îngădui ca ele să fie puse în mormânt. Iar locuitorii de pe pământ se vor bucura de moartea lor și vor fi în veselie și își vor trimite daruri unul altuia, pentru că acești doi proroci au chinuit pe locuitorii de pe pământ. Și după cele trei zile și jumătate, duh de viață de la Dumnezeu a intrat în ei și s-au ridicat pe picioarele lor și frică mare a căzut peste cei ce se uitau la ei”.

25 Enoh, *Cartea lui Enoh*, Editura Miracol, București, 1997, p. 7, cap. I.

26 *Ibidem*, p. 10, cap. VIII.

Există posibilitatea ca omenirea să fi dobândit cunoștințele în arta alchimică prin contact nemijlocit cu entități non-umane, denumite generic îngeri sau îngeri veghetori, ocazie cu care s-a intervenit în evoluția umană.

Ca un argument la cele specificate mai sus este și învățătura Sfântului Maxim Mărturisitorul²⁷, care precizează că lumea nevăzută a îngerilor nu este separată de universul vizibil, ci coexistă într-o perihoreză²⁸ cosmică.

Continuând aceeași linie, trebuie spus că și regretatul prof.univ. dr.ing. Adrian Rusu are o părere asemănătoare: „*Nimic din gândirea noastră integrativă nu poate considera Omul ca fiind singura ființă și cea mai evoluată din Universul infinit*”²⁹.

Referitor la cunoaștere transmisă de îngeri oamenilor, în „Cartea lui Enoh” este specificat faptul că „*Domnul a hotărât prin judecata sa ca toți locuitorii Pământului să piară, pentru că ei cunoșteau toate tainele îngerilor, pentru că ei aveau în mâinile lor puterea răufăcătoare a demonilor, puterea magiei și ei au creat idoli peste tot Pământul... Ei au învățat, cum se trage argintul din pulberea pământului, cum se găsește în pământ filoane metalice; căci plumbul și cositorul nu sunt fructe ale pământului; ci trebuie să mergi să le cauți până în măruntaiele sale*”³⁰.

Referitor la îngeri vreau să fac câteva precizări:

– conform religiei, există două categorii de duhuri netrupești: îngeri buni care ar ajuta la progresul spiritual al omului și îngeri răi sau îngeri căzuți care ar susține răul în lume;

– „*istoria căderii îngerilor, care se găsește în literatura apocaliptică, este absentă în Talmud și în Midraș. La rabini, îngerii răi nu mai sunt decât o închipuire menită să exprime ideea de mânie divină; ei având ca funcție executarea hotărârilor pe care Dumnezeu a trebuit să le ia pentru a pedepsi răutatea omenească*”³¹.

27 Sfântul Maxim Mărturisitorul (580–662), teolog și scriitor mistic ortodox.

28 Teologia veacului al IV-lea afirma deja că firea dumnezeirii este comuniunea; gândirea ulterioară a încercat explicarea acestei relații prin termenul de perihoreză (sfântul Ioan Damaschin). Termenul înseamnă *întrepătrundere*, conlocuire sau învăluire reciprocă. Academicianul Dumitru – Stăniloiaie a dezvoltat acest concept în *teologia intersubiectivității divine* arătând că fiecare din cele trei persoane trăiește taina celorlalte și ca a sa dar și ca a lor sau a acelea.

Sfântul Ioan Damaschin definește astfel relația dintre cele trei persoane:

– Tatăl este în Fiul și în Duhul Sfânt;

– Fiul este în Tatăl și în Duhul Sfânt;

– Duhul este în Tatăl și în Fiul.

29 Adrian Rusu, *Gânduri despre Univers*, lucrare în manuscris, neprezentată și needitată.

30 Enoh, *Cartea lui Enoh*, Editura Miracol, București, 1997, pp. 47, cap. LXIV, pp. 6–7.

31 Abraham Cohen, *Talmud*, Colecția Judaica, Editura Hasefer, București, 1999, p. 110.

ȘARPELE – simbolul arhetipal al îngerilor răi și MĂRUL – simbolul alchimiei

„1) ... și a zis șarpele către femeie: „Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai ? ...

5) Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul ...

6) De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere și vrednic de dorit, pentru că dă știință, a luat din el și a mâncat și a dat bărbatului său și a mâncat și el”³².

Religia vorbește despre păcatul strămoșesc ca fiind o moștenire genetică, care transmite din generație în generație: *sentimentul vinovăției; starea de îndepărtare față de Dumnezeu; urmările ontologice ale căderii*.

Conform religiei, șarpele reprezintă îngerii răi, care „...apare ca *fință androgenă, îmbinând în sine cele două principii polare și complementare: yang și yin. În simbolica alchimiştilor, materia primă e redată prin imaginea unui șarpe...*”³³.

II. Religia din punct de vedere antropologic și biologic

Inițial am avut impresia că religia este un produs al alchimiei, dar am constatat că, de fapt, conceptul de religie, la fel ca și cel de alchimie, coincide cu apariția speciei umane. Atât antropologia, cât și biologia evidențiază faptul că omul, în toată existența sa, a avut și are nevoie de credință în divinitate, în magie sau ceva supranatural, fapt pentru care pot să afirm că nu este exclus ca la nivelul genomului uman să existe o secvență responsabilă pentru acest lucru.

Ca urmare a investigațiilor efectuate, despre religie am stabilit următoarele elemente:

– încă nu există un consens referitor la originea religiei, dar vorbind despre o religie organizată se cunoaște că primele atestări privind ideea religioasă coincid cu apariția și dezvoltarea scrisului, în speță mă refer la adevărata scriere (nu doar numerologia). Conform istoriei, primele atestări scrise identificate ca fiind din anul 3.200 î.Hr. sunt în limba sumeriană din Mesopotamia³⁴ antică, scrierea cuneiformă;

32 *** , *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988, p. 13, Facerea, Cap. 3, 1, 5–6.

33 Ivan Evseev, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, p. 447.

34 Britaniciei, care au ocupat la sfârșitul Primului Război Mondial Mesopotamia, au organizat-o în două regiuni Irak și Siria.

– antropologia ortodoxă, prin cele două relații interne *divinitate – om*, pe de o parte, și *om – semeni – cosmos*, pe de altă parte, folosește termenul de energii divine necreate, pe care o înțelege fie ca lumină dumnezeiască, fie ca lucrare a lui Dumnezeu. În Noul Testament, Întâia Epistolă sobornicească a Sfântului Apostol Ioan, cap. 1 „*Dumnezeu este lumină și cei care sunt ai Lui umblă în lumină*”;

– este păstrătoarea unor simboluri alchimice (de exemplu la Mănăstirea Antim, din București, deasupra acoperișului pridvorului, zidul este străbătut de o rozetă în piatră cu vitralii reprezentând zodiacul), dar și a altor simboluri cu conotații ezoterice întrebuințate de diferite grupuri elitiste.

Fig. nr. 3 – Zodiacul de la Mănăstirea Antim a fost adăugat în anul 1863, prin grija episcopului Clement al Argeșului.

III. Domenii științifice dezvoltate din alchimie

Medicina tradițională chineză (TCM), care este specifică numai Chinei, este o alchimie ezoterică întrucât se ocupă și de partea spirituală, implicat cu căutarea nemuririi. TCM se bazează pe conceptul celor două energii *yin-yang* integrate în forța universală. Astfel, conform teoriei *wu – xing* din TCM (în traducere „cele cinci elemente” – lemn, foc, pământ, metal, apă), corpul uman este un microcosmos având corespondență directă cu universul.

Prezintăm o parte a acestei relații între corpul uman/microcosmos – univers:

Mișcare	Lemn	Foc	Pământ	Metal	Apă
Planetă	Jupiter	Marte	Saturn	Venus	Mercur
Zang (organe yin)	ficat	inimă / pericard	splină / pancreas	plămân	rinichi
Fu (organe yang)	vezică biliară	intestinel subțire	stomac	intestinel gros	vezicii urinare
Organe senzoriale	ochi	limbă	gură	nas	urechi

Fig. nr. 4 – *Wu-Xing* (reproducere adaptată după http://en.wikipedia.org/wiki/Wu_Xing [Online], [18 august 2013, ora 22:54])

Interesant este faptul că, și în lucrarea lui Papus, intitulată „Kabbala – tradiția secretă a occidentului”³⁵, există o astfel de corespondență.

Referitor la TCM trebuie reținut faptul că are o dezvoltare foarte bună pe glob, fiind practică de mulți adepți. Bineînțeles că TCM, care este foarte complexă, utilizează o gamă largă de tratamente și tehnici, dar nu este momentul pentru a dezvolta acest subiect.

Înainte de a enumera alt domeniu științific vreau să arăt că, pe când TCM căuta/caută nemurirea, dacii, conform lui Herodot³⁶ „*se cred nemuritori*”³⁷. Regret că nu am găsit nici o scriere demnă de luat în considerare privind o posibilă alchimie la daci pentru a dezvolta acest subiect.

Chimia, despre care se cunoaște că este rezultatul acumulării procedurilor privind transformările unor elemente chimice, are la bază alchimia exoterică practică de vechile civilizații orientale, printre care cele mai importante fiind cele din Mesopotamia, China, Egipt și India. Interesant este că transmiterea în scris a rezultatelor experimentelor se făcea printr-un *limbaj ermetic* cunoscut numai de alchimiști și inițiați. Bineînțeles că, și

35 Papus, *Kabbala – tradiția secretă a occidentului*, Editura Herald, București, 2007, p. 20.

36 Herodot (484 î.Hr. – 425 î.Hr.) grec, considerat părintele istoriei.

37 Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Editura Științifică, București, 1991, vol. 2, p. 162.

activitatea pe care o desfășurau alchimiștii se derula în ascuns și în locuri cât mai puțin cunoscute de oamenii de rând.

În acest context, afirm că, este mai mult ca posibil să existe o legătură directă între alchimie și societățile elitiste, precum *masoneria*, *Cavalerii Templieri* etc.

În continuare prezint elementele chimice folosite de primii cercetători alchimiști, care în opinia lor aveau corespondență cu unele planete din *sistemul solar*, astfel:

Element chimic	Planeta	Simbol
Aur (simbol Au)	Soare	
Argint (simbol Ag)	Luna	
Mercur (simbol Hg)	Mercur	
Cupru sau arama (simbol Cu)	Venus	
Fier (simbol Fe)	Marte	
Staniu sau cositor (simbol Sn)	Jupiter	
Plumb (simbol Pb)	Saturn	

Fig. nr. 5 – Tabel elemente chimice – planete (reproducere după lucrarea lui Ivan Evseev, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, pp. 20–21)

Conform lui Mircea Eliade, alchimia chineză consideră că „toate substanțele care se găsesc pe pământ și în cosmos sunt infuzate cu unul sau altul din cele două „elemente” esențiale: yin și yang”³⁸. Astfel, Mircea Eliade prezintă faptul că începând cu secolul al X-lea, alchimiștii chinezi considerau corpul uman un metal inferior și doreau să-l transforme într-un corp superior, bineînțeles aplicând diferite tehnici ascetice. Din această cauză, unele elemente chimice, în speță metale transcendente (exemplu: mercur, plumb etc.) sunt corelate cu organe din corpul uman, mai precis „sufletele metalelor sunt identificate cu părți ale corpului uman”³⁹. Nu dezvolt aici acest capitol.

Astronomia. Mircea Eliade prezintă că, în Mesopotamia exista „omologia totală între Cer și Lume... că fiecărui lucru de pe pământ îi corespunde cu

38 Mircea Eliade, *Alchimia asiatică*, Editura Humanitas, București, 1991, p. 18.

39 *Ibidem*, p. 34.

*precizie un lucru identic în Cer*⁴⁰. În acest sens, Cosmosul, era împărțit în regiuni și stăpânit de zei⁴¹. Astfel, în concepția mesopotamiană „o anumită zonă cerească, planeta care o domină, zeul care o reprezintă există relații magice, de „corespondență” și „influență”⁴².

De exemplu, se cunoaște faptul că, primele constelații (Capricorn, Gemeni, Leu, Săgetător, Scorpion) au fost definite de astronomii mesopotamieni, întrucât „planul orașului Ninive a fost desemnat ... după semnele „grafice” pe care le făceau stelele pe bolta cerului. Fluviul Tigru se afla în steaua Anuni; Eufratul în Steaua Rândunicii; orașul Sippar, în constelația Cancerului; orașul Nippur în Carul Mare”⁴³.

De asemenea, se mai știe că, mesopotamienii:

- „au deosebit o stea de o planetă;
- au determinat solstițiile și echinocțiile;
- au întocmit, încă din secolul al XX-lea î.Hr., o hartă a boltei cerești notând cu exactitate orbitele, conjuncțiile și eclipsele principalelor planete”⁴⁴;
- au introdus noțiunea de astrologie, perpetuată și în zilele noastre, concepție ce ar demonstra predestinația omului.

În continuare vreau să prezint faptul că și în cadrul *bisericii creștine* au existat unele preocupări privind astronomia și astrologia. Astfel, în lucrarea „Dogmatica”, Sfântul Ioan Damaschin⁴⁵, considerat „cel mai cuprinzător teolog răsăritean al perioadei III patristice”⁴⁶ și „izvorul cel mai sigur și mai ortodox al învățaturii patristice a acestei perioade”⁴⁷, a scris că, „învățații spun că printre acești luminători sunt șapte planete ... care au o mișcare contrară cerului ... ei spun că cerul se mișcă de la răsărit la apus și planetele de la apus la răsărit ... numele celor șapte planete sunt acestea: Luna, Mercur, Venus, Soarele, Marte, Jupiter, Saturn”⁴⁸.

40 *Ibidem*, p. 81.

41 „... toți zeii sunt niște supraființe virtuale, înzestrate de obicei cu nemurire, puteri cărora i se atribuie de către credincioși crearea, conducerea și distrugerea universului cosmic și a universului omenesc, a spațiului și timpului, după bunul lor plac sau după o legislație fizică și morală supraumană” preciza Victor Kernbach, *Miturile esențiale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, cap. „Panteonul”, p. 159.

42 *Ibidem*, p. 98.

43 *Ibidem*, p. 81.

44 Ovidiu Drimba, *Istoria culturii și civilizației*, Editura Saeculum I.O. și Editura Vestala, București, 1997, cap. „Cultura și civilizația mesopotamiană”, p. 107

45 Ioan Damaschin (675 – 4 decembrie 749), de origine siriană.

46 Pr. Prof.dr. Ioan G. Coman, *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, p. 295.

47 *Idem*, p. 295.

48 Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Apologeticum, București, 2004, Cartea

Ca o mică paranteză, doresc să accentuez cuvântul întrebuițat de Sfântul Ioan Damaschin: „învățați”, deci nu a folosit *schismaticii*, adică cei care s-au rupt de comunitatea unei biserici sau care-i contestă autoritatea.

Revenind, Sfântul Ioan Damaschin prezintă, tot în aceeași lucrare, zodiile, aspect ce ține de astrologie. Acesta a scris următoarele: „Învățații spun că dintre stele, sunt pe cer douăsprezece zodii, care au o mișcare contrară soarelui, lunii și celorlalte cinci planete și că prin cele douăsprezece zodii trec cele șapte planete. Soarele face o lună în fiecare zodie și timp de douăsprezece luni străbate cele douăsprezece zodii. Numele celor douăsprezece zodii și lunile lor sunt acestea:

– Berbecul primește soarele în luna lui martie 21

– Taurul în luna lui aprilie 23

– Gemenii în luna lui mai 24

– Racul în luna lui iunie 24

– Leul în luna lui iulie 25

– Fecioara în luna lui august 25

– Cumpăna în luna lui septembrie 25

– Scorpia în luna lui octombrie 25

– Săgetătorul în luna lui noiembrie 25

– Cornul Caprei în luna lui decembrie 25

– Vărsătorul de apă în luna lui ianuarie 25

– Peștii în luna lui februarie 24”⁴⁹

În continuare, Sfântul Ioan Damaschin spune că, „Berbecul și Scorpia sunt casele lui Marte; Taurul și Cumpăna ale lui Venus; Gemenii și Fecioara ale lui Mercur; Racul a Lunii; Leul a Soarelui; Săgetătorul și Peștii ale lui Jupiter; Cornul Caprei și Vărsătorul de apă ale lui Saturn”⁵⁰.

IV. Încheiere

Pe întreg parcursul expunerii am încercat, și sper că am reușit, să prezentăm o cunoaștere științifică a alchimiei. Datorită faptului că până în prezent nu a fost abordată din acest unghi de vedere, alchimia încă nu și-a dezvăluit întreaga sa istorie, cel puțin pentru noi. Pe timpul acestei investigații, utilizând internetul am observat că *Biblioteca Apostolică a Vaticanului* posedă numeroase manuscrise din secolele XV și XVI, referitoare la acest subiect. Nu am avut acces virtual pentru a le citi.

a doua, cap. VII „Despre lumină, foc, luminători, soare, lună și stele”, p. 45.

49 Idem, pp. 46–47.

50 Idem, p. 49.

Bibliografie:

- [1] ***, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 1998, p. 25.
- [2] Balaci, Anca, *Mic dicționar de mitologie greacă și romană*, Editura Mondero, București, 1992, pp. 191–192; 250.
- [3] ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988, pp. 13, Facerea, Cap. 3, 1, 5–6; p. 16, Facerea, Cap. 6, 1.
- [4] Cohen, Abraham, *Talmud*, Colecția Judaica, Editura Hasefer, București, 1999, p. 110; 130; 205.
- [5] Coman, Ioan, G. (pr. prof. dr.) *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, p. 295.
- [6] ***, *Dicționar teosofie, esoterism, metafizică, masonerie*, Editura Herald, București, pp. 108.
- [7] Drăgan, Gleb (acad.), *Despre contribuția lui Thomas Kuhn în istoria științei*, Revista Noema, CRIFST, 2009, vol VIII, pp. 271–278.
- [8] Drimba, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, Editura Saeculum I.O. și Editura Vestala, București, 1997, cap. Cultura și civilizația mesopotamiană, p. 107.
- [9] ***, Enoh, *Cartea lui Enoh*, Editura Miracol, București, 1997, cap. I, pp. 7; cap. VIII, p. 10; cap. LXIV, 6–7, pp. 47. 49.
- [10] Eliade, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Editura Științifică, București, 1991, vol. 2, p. 162.
- [11] Eliade, Mircea, *Alchimia asiatică*, Editura Humanitas, București, 1991, pp. 10; 18; 34; 81; 98.
- [12] Evseev, Ivan, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, pp. 20–21; 201; 447.
- [13] Kernbach, Victor, *Miturile esențiale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, cap. „Principiile yin și yang”, pp. 61; cap. „Panteonul”, pp. 159.
- [14] Papus, *Kabbala – tradiția secretă a occidentului*, Editura Herald, București, 2007, p. 20.
- [15] Rus, Remus (dr.), *Concepția despre om în marile religii* (teză de doctorat), Revista „Glasul Bisericii”, București, pp. 730–733.
- [16] Rusu, Adrian, *Gânduri despre Univers*, lucrare în manuscris, neprezentată și needitată.
- [17] ***, Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Apologeticum, București, 2004, Cartea a doua, cap. VII „Despre lumină, foc, luminători, soare, lună și stele”, pp. 45–47;
- [18] Vertemont, Jean, *Dicționar al mitologiilor indo-europene*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000, p. 170.